Adviesraad Sociaal Domein
Ambrosius Rozendaelstraat 32
4931 RE Geertruidenberg

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Geertruidenberg
Vrijheidstraat 2
4941 DX Raamsdonksveer

Gemeente Geertruidenberg
Ontv. datum 10 DEC. 2024

Datum: 9 december 2024

Onderwerp: **Advies over het proces en kernwaarden Omgekeerde Verordening sociaal domein**

Geachte College,

Tijdens de vergadering van de adviesraad heeft mevrouw J. Meeuwisse een mondelinge toelichting gegeven op het proces en de kernwaarden van de Omgekeerde verordening sociaal domein. Met deze toelichting en onze beoordeling van de conceptversie van de omgekeerde verordening en het bijbehorende werkproces, brengt de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) het volgende advies uit.

Herkenbaarheid en uitgangspunten
De ASD vindt de uitgangspunten van de omgekeerde verordening positief; deze sluiten aan bij de beoogde doelstellingen. De keuze om de verordening op te bouwen vanuit thema's en de hulpvraag van de inwoner is een stap in de goede richting om vanuit het sociaal domein meer integrale en samenhangende ondersteuning te bieden. De nadruk op maatwerk en het beleidsarme karakter van de verordening beoordeelt de ASD als goed, omdat het de flexibiliteit vergroot en ruimte biedt voor het afstemmen van zorg en ondersteuning op de specifieke situatie van de inwoner.
Echter, de ASD heeft vragen over de uitvoerbaarheid van de nieuwe werkwijze. Zijn er voldoende middelen en menskracht om deze integrale benadering daadwerkelijk te realiseren? Er is bezorgdheid over de praktische uitvoering van de nieuwe werkwijze, gezien de benodigde cultuurverandering en de bredere afstemming die van professionals gevraagd wordt. De ASD wijst erop dat het tijd kan kosten om deze cultuurverandering door te voeren en vraagt zich af of het voorgestelde tijdspad hiervoor realistisch is.

Sociale Kaart en Wijkgericht Werken
De ASD hecht veel waarde aan de sociale kaart als instrument om voorliggende voorzieningen en wijkgerichte werkprocessen zichtbaar te maken en te benutten. Dit heeft de ASD ook in eerdere gesprekken benoemd. Het is positief dat er nu een werkgroep 'sociale kaart' bezig is om deze in kaart te brengen. Daarbij merkt de ASD op dat het van essentieel belang is dat de sociale kaart actueel gehouden moet worden. Dat moet een belangrijk onderdeel zijn van het werkproces en het slagen ervan, nadat de sociale kaart is opgesteld.

Communicatie en Leesbaarheid
De ASD benadrukt de leesbaarheid van de verordening voor de inwoners. De ASD vraagt zich af hoe de verordening toegankelijk wordt gemaakt voor alle inwoners, vooral voor degenen die misschien minder vertrouwd zijn met juridische documenten of het sociale systeem. Het is belangrijk dat er werk wordt gemaakt van een heldere en begrijpelijke uitleg van de nieuwe werkwijze, zodat inwoners duidelijk en laagdrempelig geïnformeerd worden over hun rechten en plichten.

Kernwaarden
De ASD constateert dat de conceptuele "kernwaarden" die de gemeente presenteert, eigenlijk meer hoofdlijnen of aandachtsgebieden lijken te zijn, in plaats van echte kernwaarden die richting geven aan beleid en uitvoering. De kernwaarden moeten diepere principes weerspiegelen die het fundament vormen voor het sociaal beleid en de dagelijkse uitvoering van zorg en ondersteuning. De ASD adviseert de gemeente om de onderstaande waarden als basis te nemen en deze verder te ontwikkelen:

1. **Gelijkwaardigheid**: Alle inwoners, ongeacht hun achtergrond, krijgen gelijke kansen en worden met respect behandeld.
2. **Eigen regie**: Mensen krijgen de ruimte om verantwoorde keuzes te maken over de benodigde ondersteuning en zorg.
3. **Samenwerking**: Professionals en inwoners werken samen op basis van vertrouwen, transparantie en gemeenschappelijk belang.
4. **Toegankelijkheid**: Zorg en ondersteuning zijn laagdrempelig, tijdig en passend beschikbaar voor alle inwoners die dat nodig hebben.

Deze kernwaarden moeten als richtinggevende principes dienen voor de uitvoering van de verordening en voor de dagelijkse interacties tussen inwoners en professionals. Ze kunnen helpen om de gewenste effecten voor de inwoner daadwerkelijk te realiseren.

Kostenreductie?
Volgens de wethouder zou omgekeerd werken leiden tot vermindering van kosten. Dit roept bij de ASD de volgende vragen op:

1. Waarop is dit gebaseerd? Het is belangrijk dat de gemeente inzicht biedt in de onderliggende analyse of gegevens die dit ondersteunen.
2. Welke rol spelen voorliggende voorzieningen? Wij begrijpen dat het inzetten van voorliggende voorzieningen kan bijdragen aan kostenbeheersing. Toch is het belangrijk om te monitoren of deze inzet daadwerkelijk leidt tot een vermindering van complexere en duurdere hulpvragen op de lange termijn.

De ASD benadrukt dat preventie een lange termijn aanpak vereist. Hoewel preventieve maatregelen in eerste instantie wellicht tot hogere kosten kunnen leiden, is het onze overtuiging dat ze op termijn niet alleen maatschappelijke winst opleveren, maar ook bijdragen aan een financieel gezond beleid. We adviseren de gemeente daarom om niet alleen te kijken naar directe kostenreductie, maar ook naar de bredere impact van preventief beleid en het beheersen van zorgkosten op lange termijn.

Onafhankelijke vertrouwenspersoon

De ASD heeft circa 8-9 jaar geleden al geadviseerd om een onafhankelijke vertrouwenspersoon aan te stellen. Dit blijft, ook in het kader van de Omgekeerde Verordening, een belangrijk aandachtspunt. Het inschakelen van een vertrouwenspersoon die dicht bij de lokale gemeenschap staat – zoals een voormalig huisarts, fysiotherapeut of ergotherapeut – kan de

onvrede of behoeften van inwoners beter plaatsen in het Bergse perspectief. Dit vergroot niet alleen de toegankelijkheid voor inwoners, maar draagt ook bij aan het vertrouwen in de gemeente en haar beleid.

Daarnaast benadrukt de ASD dat het doel van een dergelijke vertrouwenspersoon helder moet zijn, maar dat dit doel in de praktijk kan verschuiven. Naarmate inwoners meer mogelijkheden krijgen en ervaren dat er daadwerkelijk deuren opengaan, kunnen nieuwe behoeften ontstaan. De gemeente dient daarom flexibel en lerend om te gaan met deze ontwikkelingen, zodat het aanbod van ondersteuning en begeleiding aansluit bij de veranderende wensen van inwoners.

Conclusie en Advies

De Adviesraad Sociaal Domein steunt de doelen van de omgekeerde verordening, maar vraagt de gemeente om extra aandacht voor de volgende punten:

- **Uitvoerbaarheid**: Is er voldoende capaciteit (financieel en menselijk) om de integrale benadering effectief uit te voeren?
- **Cultuurverandering**: Hoe wordt de benodigde cultuurverandering in het sociaal domein gestimuleerd? Is het tijdspad realistisch?
- **Sociale Kaart**: Wanneer wordt de sociale kaart geactualiseerd en beschikbaar gesteld voor alle betrokkenen?
- **Kernwaarden**: Werk de kernwaarden verder uit en maak ze concreet, zodat ze dienen als sturende principes voor beleid en uitvoering.
- **Leesbaarheid en communicatie**: Zorg voor duidelijke communicatie naar inwoners over wat de verordening inhoudt en wat hun rechten en mogelijkheden zijn.
- **Kostenreductie**: Maak de veronderstellingen over kostenreductie expliciet en ondersteun deze met feiten of casussen uit andere gemeenten waar deze aanpak al wordt toegepast. Monitor en evalueer de effecten van preventieve maatregelen op zowel korte als lange termijn, zodat beleid hierop kan worden aangepast.
- **Onafhankelijke vertrouwenspersoon**: Overweeg het aanstellen van een onafhankelijke vertrouwenspersoon, bij voorkeur iemand met lokale binding en inzicht in de Bergse samenleving, om vertrouwen te vergroten en beter aan te sluiten bij de behoeften van inwoners.

De ASD geeft een **go** voor verdere uitwerking van het proces, mits bovenstaande aandachtspunten zorgvuldig worden meegenomen.

Met vriendelijke groet,

Namens de adviesraad,

dhr. C. van Gageldonk,
voorzitter

mevr. Th. Hoevenaar,
secretaris